

Procedura reagowania w przypadku zagrożenia atakiem z powietrza lub bombardowaniem

**Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego
w Strzeszkowicach Dużych**

Załącznik nr 1
do Zarządzenia Dyrektora nr 15/2026
z dnia 21.09.2026 r.

1. Cel i zakres procedury

Procedura określa sposób niezwłocznej ochrony uczniów, dzieci oddziałów przedszkolnych, pracowników i innych osób przebywających w szkole po otrzymaniu wiarygodnej informacji o zagrożeniu atakiem z powietrza, ostrzałem lub bombardowaniem. Jej celem jest szybkie przejście do ukrycia doraźnego wewnątrz budynku, ograniczenie narażenia na odłamki i szkło oraz utrzymanie opieki i łączności do czasu odwołania alarmu lub wydania innych poleceń przez uprawnione służby.

Procedura obowiązuje podczas zajęć, przerw, zajęć dodatkowych, zebrań, uroczystości oraz innych form pobytu w budynku i na terenie szkoły. Stosuje się ją odpowiednio także wobec osób wynajmujących lub czasowo korzystających z obiektu.

2. Podstawa opracowania

- ustawa z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej, z późniejszymi zmianami;
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 maja 2025 r. w sprawie alarmów i komunikatów ostrzegawczych, Dz.U. z 2025 r. poz. 645;
- art. 68 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, z późniejszymi zmianami;
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach, z późniejszymi zmianami;
- aktualne komunikaty i zalecenia Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz właściwych służb.

Procedura wewnętrzna nie zastępuje poleceń organów ochrony ludności, Policji, Państwowej Straży Pożarnej ani kierującego działaniem ratowniczym. Polecenia tych organów i służb mają pierwszeństwo.

3. Pojęcia i sygnały uruchamiające działania

Pojęcie lub sygnał	Znaczenie i wymagane działanie
Ogłoszenie alarmu	Modulowany dźwięk syreny trwający 3 minuty. Należy natychmiast przerwać zajęcia, rozpocząć ukrycie doraźne i śledzić komunikaty.
Alert RCB lub urzędowy SMS	Autentyczny komunikat dotyczący zagrożenia atakiem z powietrza, ostrzałem lub bombardowaniem traktuje się w szkole na równi z sygnałem syreny. Nie czeka się na potwierdzenie dźwiękowe.
Komunikat głosowy lub polecenie służb	Należy wykonać bez zwłoki. Treść komunikatu określa rodzaj zagrożenia i może zmienić sposób postępowania.
Odwołanie alarmu	Ciągły, jednostajny dźwięk syreny trwający 3 minuty albo jednoznaczny oficjalny komunikat o odwołaniu. Samo ustanie syreny lub brak kolejnych wiadomości nie oznacza odwołania.

Zasada bezwzględna: po otrzymaniu przez dyrektora, sekretariat lub pracownika autentycznego Alertu RCB albo innego urzędowego komunikatu o zagrożeniu z powietrza wdraża się procedurę natychmiast. Nie oczekuje się na syrenę, drugi SMS, telefon z gminy ani potwierdzenie w mediach społecznościowych.

Jeżeli treść Alertu RCB dotyczy innego zagrożenia, postępuje się zgodnie z jego treścią i właściwą procedurą. Wiadomości prywatne lub niezweryfikowane wpisy w internecie przekazuje się dyrektorowi do pilnej weryfikacji, nie rozpowszechniając ich wśród uczniów.

4. Miejsca ukrycia doraźnego w szkole

W budynku szkoły jako miejsce ukrycia doraźnego wyznacza się podpiwniczenie.

Kolejność	Strefa	Zasada wykorzystania
1	Korytarz w podpiwniczeniu	Strefa podstawowa. Zajmować w pierwszej kolejności odcinki bez okien, możliwie centralne, przy ścianach wewnętrznych i z dala od przeszkleń, drzwi zewnętrznych oraz lekkich elementów wyposażenia.
2	Sala gimnastyczna w podpiwniczeniu	Strefa uzupełniająca, używana po wypełnieniu bezpiecznej części korytarza lub zgodnie z planem rozmieszczenia. Zajmować część najbardziej oddaloną od ściany z oknami; nie ustawiać nikogo na linii okien ani bezpośrednio pod nimi.
Awaryjnie	Najbliższe pomieszczenie wewnętrzne	Gdy droga do podpiwniczenia jest zablokowana lub niebezpieczna: pomieszczenie bez okien, na najniższej dostępnej kondygnacji, z dala od ścian zewnętrznych. Pozostać tam i zgłosić lokalizację dyrektorowi lub służbom.

W sali gimnastycznej osoby rozmieszczają się nisko, przy ścianie przeciwległej do okien. Należy zachować drożność przejść, wyjść i dostępu dla służb. W razie bezpośredniego zagrożenia wybuchem wszyscy przyjmują pozycję niską, osłaniają głowę i kark oraz pozostają z dala od przeszkleń.

5. Uruchomienie procedury

1. Osoba, która odbierze Alert RCB, urzędowy komunikat lub rozpozna sygnał syreny, niezwłocznie informuje dyrektora albo osobę zastępującą dyrektora. Jeżeli kontakt jest niemożliwy, sama rozpoczyna działania ochronne w swoim obszarze.
2. Dyrektor lub osoba kierująca ogłasza wewnętrzny komunikat: „**UWAGA. ZAGROŻENIE Z POWIETRZA. NATYCHMIAST PRZEJŚĆ DO UKRYCIA DORAŻNEGO W PODPIWNICZENIU. NIE WYCHODZIĆ NA ZEWNĄTRZ**”. Komunikat przekazuje się dostępnym środkiem: dzwonkiem o ustalonym sygnale, megafonem, telefonicznie lub przez wyznaczonych pracowników.

3. Wyznaczona osoba dzwoni pod numer 112, jeżeli komunikat lub sytuacja tego wymaga, oraz utrzymuje łączność z organem prowadzącym i służbami. Nie opóźnia to przejścia uczniów do ukrycia.
4. Nie przeprowadza się ewakuacji na zewnątrz budynku, chyba że treść oficjalnego komunikatu albo polecenie służb stanowi inaczej lub pozostanie w budynku stwarza bezpośrednio większe zagrożenie, np. z powodu pożaru, zawalenia albo wycieku gazu.

6. Postępowanie nauczyciela i opiekuna grupy

1. Natychmiast przerwać zajęcia, krótko i spokojnie poinformować uczniów oraz polecić pozostawienie rzeczy, których zabranie opóźniłoby wyjście. Telefon, lista grupy, apteczka lub leki ratunkowe mogą być zabrane tylko wtedy, gdy są bezpośrednio dostępne.
2. Zamknąć okna i drzwi, jeżeli można to zrobić bezpiecznie i bez opóźniania przejścia. Odsunąć wszystkich od okien. Nie zamykać drzwi na klucz, jeżeli mogłoby to utrudnić ratowanie lub dostęp służb.
3. Ustawić grupę parami lub w kolumnie i poprowadzić najkrótszą wcześniej ustaloną, bezpieczną drogą do podpiwniczenia. Nie biec, nie wracać po rzeczy.
4. Zabrać wszystkie osoby pozostające pod opieką. Nauczyciel idzie tak, aby kontrolować grupę; zamknięcie kolumny może powierzyć drugiemu dorosłemu lub zdolnemu do tego pracownikowi, nigdy kosztem opieki nad dziećmi wymagającymi wsparcia.
5. Po zajęciu strefy natychmiast policzyć uczniów według listy i stanu faktycznego. Wynik zgłosić koordynatorowi: liczba obecnych, brakujące osoby, osoby dodatkowe, urazy i potrzeby zdrowotne.
6. Rozmieścić uczniów możliwie nisko, z dala od okien, drzwi zewnętrznych, regałów, lamp i elementów mogących spaść. Zachować ciszę komunikacyjną i drożność przejść.
7. Pozostać z grupą, udzielać pierwszej pomocy w granicach możliwości i nie zezwalać na samowolne opuszczenie ukrycia. Stosować się do komunikatów dyrektora i służb.

7. Sytuacje szczególne

7.1 Alarm podczas przerwy lub przemieszczania się

Nauczyciele i pracownicy kierują wszystkie napotkane dzieci do najbliższej bezpiecznej drogi prowadzącej do podpiwniczenia. Uczniowie nie wracają do swoich sal ani szatni. Po dotarciu do ukrycia grupy porządkuje się według klas, a wychowawcy lub wyznaczeni nauczyciele sprawdzają stan osobowy.

7.2 Osoby przebywające na zewnątrz

Jeżeli wejście do budynku jest bezpieczne i możliwe natychmiast, opiekun prowadzi grupę najkrótszą drogą do podpiwniczenia. Jeżeli atak lub eksplozje są bezpośrednie, grupa nie biegnie przez otwartą przestrzeń: przyjmuje pozycję niską w najbliższym zagłębieniu lub za solidną osłoną, chroni głowę i kark, unika szyb, pojazdów, słupów i lekkich konstrukcji, a do budynku przechodzi dopiero, gdy droga jest bezpieczna lub zgodnie z poleceniem służb.

7.3 Dzieci i uczniowie wymagający wsparcia

Dla osoby z niepełnosprawnością, ograniczoną mobilnością, zaburzeniami komunikacji, chorobą przewlekłą albo silną reakcją lękową wyznacza się wcześniej sposób pomocy i co najmniej jednego pracownika odpowiedzialnego oraz zastępcę. Zabiera się niezbędny lek ratunkowy lub sprzęt, jeżeli jest pod ręką i nie opóźnia ukrycia. Nie pozostawia się dziecka samego.

7.4 Zablockowana droga lub uszkodzenie budynku

Nie wchodzić w dym, ogień, obszar uszkodzeń ani pod wiszące elementy. Wybrać drogę alternatywną. Jeżeli przejście do podpiwniczenia jest niemożliwe, schronić się w najbliższym pomieszczeniu wewnętrznym bez okien, zamknąć drzwi, odsunąć się od ścian zewnętrznych i przekazać lokalizację numerowi 112, dyrektorowi lub ratownikom. Przy ułatnianiu się gazu, pożarze albo groźbie zawału wykonać polecenia służb dotyczące opuszczenia obiektu.

8. Zadania osób funkcyjnych

Osoba	Najważniejsze zadania
Dyrektor lub osoba zastępująca	Uruchamia procedurę; wybiera bezpieczny wariant; wyznacza koordynatorów; zarządza przepływem informacji; współpracuje z 112, gminą i służbami; podejmuje decyzje do czasu przejęcia kierowania przez uprawnione służby.
Sekretariat lub wyznaczony pracownik	Przekazuje komunikat wewnętrzny; zabiera telefon służbowy i aktualne listy, jeśli są natychmiast dostępne; prowadzi zestawienie liczebności; dokumentuje czas i treść komunikatów.
Nauczyciele i opiekunowie	Chronią grupy, prowadzą do wskazanej strefy, sprawdzają obecność, zgłaszają braki i potrzeby, pozostają z uczniami.
Pracownicy obsługi	Sprawdzają przydzielone toalety, szatnie i dostępne pomieszczenia bez narażania życia; pomagają w kierowaniu ruchem; zamykają okna i drzwi oraz odłączają wskazane instalacje wyłącznie na polecenie i gdy jest to bezpieczne.
Osoba udzielająca pierwszej pomocy	Organizuje punkt pomocy w bezpiecznej części podpiwniczenia, ocenia poszkodowanych, wzywa pomoc i prowadzi podstawową dokumentację zdarzenia.

Jeżeli osoba wyznaczona nie jest obecna, jej zadanie przejmuje zastępca wskazany w wykazie stanowiącym załącznik nr 1. Żadne zadanie kontrolne nie wymaga wejścia do strefy bezpośredniego zagrożenia.

9. Zachowanie w ukryciu

- pozostać w wyznaczonej strefie, zachować spokój i ciszę umożliwiającą odbiór komunikatów;
- wyciszyć telefony, ograniczyć połączenia i korzystać z sieci przede wszystkim do komunikacji alarmowej;

- nie podchodzić do okien, nie filmować zdarzeń i nie publikować lokalizacji osób ukrywających się;
- w razie eksplozji przyjąć pozycję niską, osłonić głowę i kark, nie opierać się o przeszklenia ani lekkie ścianki;
- nie dotykać znalezionych szczątków, dronów, pocisków ani podejrzanych przedmiotów; odgrodzić miejsce, oddalić osoby i zawiadomić 112;
- racjonalnie gospodarować wodą, środkami opatrunkowymi i oświetleniem awaryjnym;
- nie wychodzić po rodziców, rodzeństwo ani rzeczy osobiste.

10. Łączność z rodzicami i wydawanie uczniów

Szkoła przekazuje rodzicom krótki oficjalny komunikat dostępnym kanałem, jeżeli nie utrudnia to działań ochronnych. Komunikat powinien informować, że dzieci pozostają pod opieką, oraz prosić o nieprzyjeżdżanie do szkoły, nieblokowanie telefonów i oczekiwanie na dalsze informacje. Nie podaje się publicznie szczegółowej lokalizacji grup w budynku.

W czasie trwania alarmu nie wydaje się uczniów rodzicom i nie otwiera budynku w celu odbioru dzieci, chyba że służby wydadzą inne polecenie. Po odwołaniu alarmu wydawanie odbywa się w sposób kontrolowany, po sprawdzeniu osoby uprawnionej i odnotowaniu odbioru.

11. Odwołanie alarmu i działania po zdarzeniu

1. Ukrycie opuszcza się dopiero po jednoznacznym odwołaniu alarmu lub na polecenie uprawnionych służb. Dyrektor przekazuje komunikat: „ALARM ODWOŁANY. POZOSTAĆ W GRUPACH I WYKONYWAĆ POLECENIA”.
2. Przed przemieszczeniem dyrektor lub służby oceniają dostępność dróg, ryzyko pożaru, szkła, uszkodzeń konstrukcji, niewybuchów, awarii instalacji i skażenia. Nie uruchamia się uszkodzonych urządzeń ani instalacji.
3. Nauczyciele ponownie sprawdzają stan osobowy i zdrowie uczniów. Każdą osobę zaginioną, raną lub wymagającą pomocy zgłasza się służbom.
4. Dyrektor podejmuje decyzję o dalszych zajęciach, pozostaniu w obiekcie, kontrolowanej ewakuacji albo wydawaniu uczniów wyłącznie z uwzględnieniem poleceń służb i organu prowadzącego.
5. Po zdarzeniu sporządza się notatkę zawierającą: źródło i treść alarmu, czas uruchomienia i odwołania procedury, stan osobowy, podjęte działania, urazy, decyzje służb i wnioski. Zapewnia się uczniom i pracownikom pomoc psychologiczno-pedagogiczną odpowiednią do potrzeb.

12. Odrębne postępowanie w razie informacji o ładunku wybuchowym w szkole

Informacja o podłożeniu ładunku lub znalezienie podejrzanego przedmiotu w budynku nie jest tym samym co alarm o ataku z powietrza. W takim przypadku należy:

1. niezwłocznie powiadomić dyrektora i Policję pod numerem 112; zachować wiadomość, numer, e-mail, nagranie lub inne dane zgłoszenia;
2. nie dotykać, nie przenosić, nie otwierać i nie zasłaniać podejrzanego przedmiotu; oddalić ludzi i nie używać urządzeń radiowych lub telefonów w jego bezpośrednim sąsiedztwie;
3. nie prowadzić samodzielnego przeszukania; pracownicy mogą wskazać służbom przedmioty lub zmiany, które znają i uznają za nietypowe;

4. wykonać decyzję dyrektora oraz polecenia Policji dotyczące ewakuacji, pozostania w miejscu lub wyboru trasy; nie kierować osób obok podejrzanego przedmiotu;
5. po przybyciu Policji bezwzględnie podporządkować się kierującemu działaniami. Powrót do budynku jest możliwy wyłącznie po zgodzie służb.

13. Przygotowanie szkoły

- opracować i wywiesić uproszczone plany dojścia do podpiwniczenia oraz alternatywne drogi, bez publicznego ujawniania wrażliwych szczegółów;
- oznaczyć w korytarzu i sali gimnastycznej strefy najbardziej oddalone od okien oraz pozostawić drożne przejścia;
- ustalić pojemność każdej strefy i przydział klas, oddziałów przedszkolnych, pracowników oraz gości;
- zapewnić co najmniej: apteczki, latarki, radio na baterie lub korbkę, powerbanki, wodę, koce termiczne, rękawice, maseczki przeciwpylowe, gwizdki, podstawowe narzędzia oraz papierowe listy kontaktowe;
- sporządzić imienny wykaz funkcji i zastępstw, w tym wsparcia dla osób ze szczególnymi potrzebami;
- uzgodnić sposób ostrzegania wewnętrznego także przy braku prądu i internetu;
- co najmniej raz w roku oraz po zmianie organizacji pomieszczeń omówić procedurę i przeprowadzić ćwiczenie bez elementów wywołujących panikę; ćwiczenia uzgodnić z organem prowadzącym i, gdy zasadne, ze służbami;
- po każdym ćwiczeniu lub zdarzeniu ocenić czasy przejścia, pojemność, drożność, łączność i potrzeby osób wymagających wsparcia, a następnie zaktualizować procedurę.

14. Postanowienia końcowe

Z procedurą zapoznaje się pracowników szkoły, uczniów w sposób dostosowany do wieku i możliwości oraz rodziców w zakresie niezbędnym do właściwej współpracy. Nowych pracowników zapoznaje się przed dopuszczeniem do pracy, a wykonawców i użytkowników obiektu – przed rozpoczęciem działalności w szkole.

Procedura wchodzi w życie z dniem określonym w zarządzeniu dyrektora. Podlega przeglądowi nie rzadziej niż raz w roku, po zmianie przepisów lub wytycznych, po zmianach budowlanych i organizacyjnych oraz po każdym zdarzeniu lub ćwiczeniu ujawniającym potrzebę korekty.

Załącznik nr 1. Wykaz funkcji i zastępstw

Funkcja	Osoba wyznaczona	Zastępca
Kierujący działaniami	Dyrektor	Zastępujący dyrektora
Łączność i 112	Sekretarz szkoły	Dyrektor
Koordynator korytarza	Sprzaczka 1	Sprzaczka 2
Koordynator sali gimnastycznej	Nauczyciel w-f	Konserwator
Pierwsza pomoc	Nauczyciel w-f	Nauczyciel
Wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami	Pedagog / psycholog	Nauczyciel terapeuta

Załącznik nr 2. Skrócona instrukcja dla nauczyciela

1. Przerwij zajęcia. Nie czekaj na syrenę, jeżeli otrzymano Alert RCB lub urzędowy komunikat o zagrożeniu z powietrza.
2. Odsuń uczniów od okien; jeśli nie opóźnia to działania, zamknij okna i drzwi.
3. Poprowadź grupę do podpiwniczenia. Najpierw zajmij bezpieczną część korytarza; w sali gimnastycznej ustaw grupę jak najdalej od ściany z oknami.
4. Policz uczniów i zgłoś stan, braki, urazy oraz osoby dodatkowe.
5. Pozostań nisko, zachowaj drożność przejść i oczekuj na oficjalne odwołanie lub polecenia służb.
6. Nie wychodź na zewnątrz i nie wydawaj uczniów podczas alarmu, chyba że służby polecą inaczej.

Źródła oficjalne wykorzystane przy opracowaniu

- Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, Sygnały alarmowe oraz Alert RCB – informacje i zasady reagowania, gov.pl.
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Poradnik bezpieczeństwa: Atak z powietrza, Schronienia oraz Alarm bombowy, gov.pl.
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 maja 2025 r. w sprawie alarmów i komunikatów ostrzegawczych, Dz.U. 2025 poz. 645.
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej, z późniejszymi zmianami.